

ítélet

Terhelt(ek) : ...

Elsőfok: Járásbíróság, 2014. március 12., nyilvános tárgyalás, 2.B.1011/2012/34. számú ítélete

Másodfok: Törvényszék, 2015. szeptember 30., 1.Bf.905/2014/7. számú ítélete

Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője: ... terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

A Kúria a család vétsége és más bűncselekmények miatt ... terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Szolnoki Törvényszék 1.Bf.905/2014/7. számú ítéletét megváltoztatja: a ... terhelt terhére megállapított család bűntettét család vétségének [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont], a folytatólagosan elkövetett család bűntettét család bűntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] minősíti. Ezért - és a még megállapított hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt - a halmazati büntetésül kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 1 (egy) év 6 (hat) hónapra, a közügyektől eltiltás tartamát 2 (két) évre enyhíti. Ezt meghaladóan az első fokon eljáró Szolnoki Járásbíróság 2.B.1011/2012/34. számú ítéletét és a Szolnoki Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bf.905/2014/7. számú ítéletét hatályában

fenntartja.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

1.

[1] A csalás büntette és más bűncselekmények miatt ... ellen indított büntetőügyben a Szolnoki Járásbíróság a 2014. március 12-én meghozott és kihirdetett 2.B.1011/2012/34. számú ítéletében ... terheltet bűnösnek mondta ki csalás vétségében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont], csalás büntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] és - hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §).

[2] Ezért őt - mint különös visszaesőt - halmazati büntetésül 1 év 6 hónap börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett a magánfél polgári jogi igényéről, annak járulékos költségeiről, valamint a felmerült bűnügyi költség megfizetéséről.

[3] Az ellenérdekű felek által kölcsönösen bejelentett fellebbezések folytán másodfokon eljáró Szolnoki Törvényszék a 2015. szeptember 30-án tartott nyilvános ülésen meghozott 1.Bf.905/2014/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.

A terhelt terhére megállapított csalás vétségét csalás büntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés 1. fordulat, (2) bekezdés bc) pont, (3) bekezdés b) pont], a csalás büntettét folytatólagosan elkövetett csalás büntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés 1. fordulat, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont szerint] minősítette.

Kimondta, hogy a terhelt a csalási bűncselekményekben különös visszaeső.

A kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 2 év 10 hónapra, a közügyektől eltiltás tartamát 3 évre felemelte.

A polgári jogi igényre és az illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezést mellőzte.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

2.

[4] A jogerős ítéletben megállapított tényállás a következő.

2.1.

[5] ... terhelt magát banki, végrehajtásoknál segédkező személyként feltüntetve 2010. évben - pontosabban már meg nem határozható időben - felajánlotta **sértett** lnek, hogy banki vagy egyéb végrehajtásból származóan kedvezményesen, illetve végrehajtási

eljárásra vonatkozó árverésen tudna részére személygépkocsit legálisan szerezni.

- [6] ... terhelt és a sértett megállapodtak abban, hogy a terhelt a sértett részére ...országból viasszaszármaztatásra kerülő ... típusú gépjárművet vásárol legfeljebb 2.500.000 forintos vételáron.
- [7] A terhelt arról tájékoztatta a sértettet, hogy rendelkezésre áll egy ... típusú személygépkocsi, melynek megvásárlása érdekében a terhelt 2010. szeptember 3. napján 200.000 forintot a gépkocsival kapcsolatos költségek megfizetésére, 2010. szeptember 6. napján 160.000 forintot a gépkocsi ...országból való hazaszállítása során felmerült költségre, 2010. szeptember 14. napján 2650 eurót (752.971 forintot) a gépkocsi vételárának kifizetésére, 2010. október 5. napján 3.200 eurót (874.880 forintot) a gépkocsi teljes vételárának megfizetésére, 2010. október 19. napján 50 eurót (13.795 forintot) és végül a gépkocsi javítására 228.000 forintot kért és vett át a sértettől.

A terhelt az átvett összegekkel 2010. október 22. napjáig volt köteles elszámolni. Gépjármű vétel hiányában az összegeket köteles volt visszafizetni a sértettnek.

- [8] A terhelt gépjárművet a sértett részére nem vásárolt.
- [9] A terhelt a fenti magatartásával **sértett 1**et jogtalan hasznoszerzés végett megtévesztette tekintettel arra, hogy sem a pénz átvételének, sem a megbízás elfogadásának időpontjában nem állt szándékában gépjárművet vásárolni a sértett részére. Nem is volt lehetősége a fent megjelölt módon a sértett részére kedvezményesen személygépkocsit vásárolni, mivel az általa közölt cégnél, a **cég 1-nél** nem állt alkalmazásban.
- [10] A terhelt cselekményével **sértett 1**-nek 2.229.646 forint kárt okozott, mely teljes kárt a terhelt a sértett részére 2015. szeptember 18. napján megtérítette. Cselekményét a sértett megbocsátotta.

2.2.

- [11] ... terhelt 2010. november 6. napján magát bírósági végrehajtóként feltüntetve megjelent **tanú 1**-el - aki **sértett 2** ismerőse - város 1-ben, a ... úton lévő benzinkúton **sértett 2** munkahelyén és felajánlotta a sértettnek, hogy olcsón mezőgazdasági munkagépeket tud szerezni árverésen.
- [12] Ezt követően a terhelt elvitte **tanú 1**-et és **sértett 2**-t egy mezőgazdasági munkagépeket tároló telephelyre, ahol a sértett kiválasztott egy ... típusú vetőgépet, melynek a vételára 600.000 forint volt. A terhelt és **sértett 2** megegyeztek, hogy a vételár 20%-át, azaz 120.000 forintot ún. bánópénz gyanánt a sértett átvételi elismervény ellenében megfizet ... terhelt részére, aki azt ígérte, hogy abban az esetben, ha a vevő a licitálást megnyeri, a bánópénzt beszámolják a vételárba, ellenkező esetben pedig az visszajár.
- [13] Pár nap múlva - szintén még 2010 novemberében, de közelebbről meg nem határozható napon a terhelt egyedül megjelent város 1-ben a sértett munkahelyén, a ... úton lévő benzinkúton egy átvételi

elismervénnyel, amelyen **sértett 2** mint átadó, ... terhelt mint vevő és **tanú 1** mint tanú szerepelt. A sértett ezen átvételi elismervény ellenében nem volt hajlandó a megbeszélrt 120.000 forint készpénzt a terheltnek átadni. Azt akarta, hogy **tanú 1** ne tanú, hanem készfizető kezes legyen az ügyletben. Ekkor ... terhelt pár pillanatra az autójához kiment, majd amikor visszatért a sértetthez, akkor már az elismervényen **tanú 1** neve felett szerepelt a készfizető kezességi minőség, mert azt a terhelt átjavította. **sértett 2** ezen elismervény ellenében adta át a terheltnek a vételár 20%-át, azaz 120.000 forintot.

... terhelt ezt követően nem jelentkezett, elérhetetlenné vált. A mezőgazdasági munkagépet a sértett részére nem vásárolta meg.

- [14] A terhelt a fenti magatartásával **sértett 2**-t jogtalan haszonszerzés végett megtévesztette, hiszen már a pénz átvétele, valamint a megbízás elfogadásának időpontjában sem állt szándékában a ... típusú vetőgépet megvásárolni a sértett részére. Nem is volt lehetősége a fent megjelölt módon a sértett részére árverésen mezőgazdasági munkagépet vásárolni, mivel sem bírósági végrehajtóként, sem felszámoló biztosként nem állt alkalmazásban.
- [15] A terhelt a cselekményével a sértettnek 120.000 forint kárt okozott, melyből 2011. január 13. napján 60.000 forintot, majd 2012. január 9. napján 60.000 forintot megfizetett.
- [16] A terhelt a 2.1. és 2.2. alatti tényállásban meghatározott bűncselekményeket rendszeres haszonszerzésre törekedve követte el (ténybeli következtetés - másodfokú ítélet 5. oldal 3. bekezdés).

II.

1.

- [17] A jogerős ítélet ellen ... terhelt meghatalmazott védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja - utóbbi kapcsán a Be. 373. § (1) bekezdés II./a) pontja - alapján.
- [18] Az indítvány indokolása szerint az ügy iratai között nincs olyan másodfokú határozat, amelyet a tanács valamennyi tagja a Be. 257. § (4) bekezdésének megfelelően szabályosan aláírt volna. A bíróság tagjai a jogerősítő záradékot sem látták el aláírásukkal.
- [19] A védő szerint tévesen minősítette a másodfokú bíróság üzletszerűen elkövetettnek a csalási cselekményeket. A terhelt ítélet I. pontjában foglalt magatartása (lásd fentebb I.2.1. alatt) „egy akaratelhatározást magában foglaló cselekmény”. A gépjármű megvásárlása tekintetében történő tévedésbe ejtés a gépkocsi-vásárlással összefüggésben álló összeg - a vételár és a költségek - megszerzésére irányult, ekként az természetes egységet képez. A terhelt cselekménye egyetlen elkövetési magatartással realizálható egyetlen összeg megszerzését célozta. Nincs jelentősége annak, hogy a sértett részletekben teljesített. Erre figyelemmel a törvénysértő minősítés alapján megemelt tételkeret szerint kiszabott büntetést törvénysértőnek tartja.
- [20] A védő utóbb, a Kúriához intézett külön beadványában a jogerős ítéletben kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának a soron kívüli

felfüggesztését kérte arra hivatkozással, hogy az iratok között még akkor sem állt rendelkezésre törvényesen kiállított másodfokú ítélet.

2.

- [21] A Legfőbb Ügyészség BF.764/2017. számú átirata szerint a felülvizsgálati indítvány részben törvényben kizárt, részben nem alapos.
- [22] A védő a felülvizsgálat okaként a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára is hivatkozott, de indítványa azzal kapcsolatos okfejtést nem tartalmaz, hogy miért tartja törvénytörőnek a bűnösség megállapítását. Önmagában pedig a felülvizsgálat törvényi okára való hivatkozás - az azt alátámasztó adatok, tények hiányában - a felülvizsgálatot nem teszi lehetővé (EBH 2007.1596., Bfv.I.207/2012/5.). Erre tekintettel a felülvizsgálati indítványt a Legfőbb Ügyészség ebben a részében törvényben kizárt indítványnak tartotta.
- [23] A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt eljárási szabálysértésre alapított felülvizsgálati indítványt az időközben beszerzett „kisítélet” és az eredeti másodfokú ítélet alapján alaptalannak tartotta.
- [24] Végül az ügyészség a felülvizsgálati indítványt a csalási cselekmények üzletszerű elkövetését kifogásoló részében sem tartotta alaposnak.
- [25] Az e körben adott indokolása szerint a felülvizsgálati indítvány helyesen utal arra, hogy önmagában az 1. pontban foglalt, **sértett 1** sérelmére elkövetett vagyon elleni bűncselekmény még nem minősül folytatólagosan és üzletszerűen elkövetett csalásnak. Az irányadó tényállás értelmében a terhelt az eredeti megállapodás szerinti 2.500.000 forintos jogtalan hasznot több részletben próbálta realizálni, miközben az eredeti megtévesztő magatartása keretein belül maradt, így ezen cselekménye természetes egységet képez.
- [26] A vagyon elleni bűncselekmények üzletszerűen elkövetettkénti minősítése szempontjából azonban figyelembe kell venni az ugyanolyan vagy hasonló, ilyen célzattal elkövetett azt a bűncselekményt is, amelyet más büntetőeljárásban jogerős ítélet állapított meg (BH 2013.10., BH 2009.170.). Ennek alapján ... terhelt alábbi - az ügydöntő határozatokban is említett - elítélései is relevánsak:
1. A terheltet a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság a 9.B.III.1161/2012/6. számú, 2013. március 19. napján jogerőre emelkedett ítéletével a 2008 novemberében elkövetett csalás vétsége miatt marasztalta el.
 2. A Hatvani Városi Bíróság az 5.B.244/2009/22. számú, 2010. október 15. napján jogerőre emelkedett ítéletével zsarolás büntetében mondta ki bűnösnek a terheltet, az elkövetési idő: 2009. június-július.
 3. A Mezőkövesdi Városi Bíróság a 7.B.174/2011/51. számú, 2013. június 5. napján jogerőre emelkedett ítéletével a 2010 februárjában elkövetett csalás büntette miatt marasztalta el.

- [27] Az üzletszerűség kapcsán - a folytatólagossággal ellentétben - nem a rövid időközökben való elkövetésnek, hanem a rendszerességnek van jelentősége, így az ismétlődésig eltelt idő hossza önmagában véve közömbös (BH 2012.5., BH 2011.60.). Figyelemmel a terhelt korábbi elítélései alapjául szolgáló bűncselekmények elkövetési idejére (2008. november, 2009. június-július, 2010. február), valamint a jelen ügy tárgyát képező cselekmények elkövetései idejére (2010. szeptember-október és 2010. november), a Legfőbb Ügyészség szerint arra vonható következtetés, hogy ... terhelt haszonszerzési céllal rendszeresen követett el ugyanolyan vagy hasonló jellegű vagyon elleni bűncselekményeket. Ezt támasztja alá az elsőfokú ítélet azon megállapítása is, hogy a terhelt a cselekmények elkövetésekor bejelentett munkaviszonnyal nem rendelkezett (elsőfokú ítélet 8. oldal 2. bekezdés). ... terhelt mind **sértett 1-et**, mind **sértett 2-t** hasonló módszerrel károsította meg. Magát végrehajtások során közreműködő személynek beállítva ígérte meg a sértettek részére ingóságok megvételét, és azok vételárára kért tőlük pénzt. E körülmények pedig már túlmutatnak az elkövetés alkalmosságán. Minderre figyelemmel helytállóan állapította meg a Szolnoki Törvényszék mint másodfokú bíróság, hogy a terhelt a csalási cselekményeit üzletszerűen követte el. A törvényes minősítés szerinti büntetési tételkereten belül kiszabott büntetés ekként törvényes.
- [28] Mindezekre figyelemmel a Legfőbb Ügyészség azt indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt, és a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott jogerős ügydöntő határozatot a hatályában tartsa fenn.
3.
- [29] A terhelt és a védő a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára észrevételt nem tett.

III.

- [30] A Kúria a felülvizsgálati indítványt - Be. 424. § (1) bekezdése alapján - tanácsulésen bírálta el.
- [31] A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjában meghatározott - okból, másrészt - a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bekezdés] bírálta felül.
- [32] Ennek során a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaposnak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát részben alaptalannak találta.
- [33] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben pontosan meghatározott feltételek alapján van lehetőség. Az 1998. évi XIX. törvény (Be.) 416. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján felülvizsgálatnak büntető anyagi jogi szabálysértés, a c) pontja

alapján a törvényben kimerítően felsorolt ún. abszolút eljárási szabálysértések esetén van helye.

- [34] Emellett alapvető szabály, hogy a tényállás helyessége a felülvizsgálat tárgya nem lehet. A felülvizsgálati eljárásban a Be. 423. § (1) bekezdésének törvényi előírása szerint a tényálláshoz kötöttség érvényesül. Ennél fogva a kötelezően irányadó jogerős ítéleti tényállás alapul vételével kell és lehet állást foglalni a rendkívüli jogorvoslat tárgyában. Erre tekintettel a Kúria kizárólag a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényekre alapozva vizsgálhatja a bűnösségre levont jogi következtetések helyességét.
- 1.
- [35] Mivel a védő feltétlenül az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező (ún. abszolút) eljárási szabálysértésre is hivatkozott a felülvizsgálati indítványában, ezért a Kúria először e kérdésben foglalt állást.
- [36] A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.
- [37] A Be. 373. § (1) bekezdés II./a) pontja szerint - a védő erre hivatkozott indítványában - a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a bíróság nem volt törvényesen megalakítva, vagy a tárgyaláson a tanács tagjai nem voltak mindvégig jelen [Be. 240. § (1) bekezdés].
- [38] A felülvizsgálati indítvány szerint jelen ügyben az ügy irataiban a másodfokú bíróság által kihirdetett ítélet három olyan indokolt példánya található, amelyet sem a tanács elnöke, sem a tanács tagjai nem írtak alá, és aláírásukkal a záradékot sem látták el. Az iratokban nem feküdt el a tanács minden tagja által aláírt rendelkező rész sem. A bíróság megsértette a Be. 257. § (1) és (4) bekezdését.
- [39] A Kúria nem találta alaposnak a másodfokú bíróság által törvényesen meghozott és jegyzett ítélet hiányára alapított védői indítványt.
- [40] A Be. 257. § (1) bekezdése alapján „A bíróság e törvényben meghatározott esetekben ítélettel, egyébként végzéssel határoz”. E § (4) bekezdése szerint „A határozat eredeti példányát, illetőleg a kihirdetés előtt írásba foglalt rendelkező részét a tanács minden tagja aláírja. Ha a tanács elnöke vagy valamelyik tagja a határozat aláírásában akadályozva van, a határozatot helyette - helyettesi minőségének feltüntetésével - az eljáró tanács egyik tagja, illetőleg elnöke írja alá. Ez a rendelkezés nem alkalmazható a határozat rendelkező részének a 321. § (1) bekezdésében szabályozott aláírására.”
- [41] Amint az az iratokból nyomon követhető, a Szolnoki Törvényszék a Kúria felhívására utólag megküldte a másodfokú ügydöntő határozat eredeti, a tanács tagjai által - a Be. 345. §-ára figyelemmel - a

Be. 257. § (4) bekezdése alapján aláírt példányát, valamint a másodfokú ítéletnek a tanács tagjai által a Be. 321. § (1) bekezdése alapján aláírt rendelkező részét. Ekként a határozatok, továbbá a másodfokú bíróság tárgyalásáról készített jegyzőkönyv alapján megállapítható, hogy a Szolnoki Törvényszék mint másodfokú bíróság a Be. 14. § (5) bekezdésének megfelelően, törvényesen megalakítva járt el.

[42] A Kúria rögzíti egyúttal, hogy nem észlelt a felülvizsgálati indítványban nem kifogásolt, azonban hivatalból vizsgálandó - feltétlenül hatályon kívül helyezést eredményező - eljárási szabálysértést.
2.

[43] A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen többek között akkor van helye, ha a terhelt felmentésére vagy az eljárás megszüntetésére, illetve a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

[44] A Kúria - egyezően a Legfőbb Ügyészség átiratában kifejtett érveléssel - azt állapította meg, hogy a felülvizsgálati indítvány nem tartalmaz semminemű indokolást, amely alátámasztaná, hogy a terhelt bűnösségének kimondására - akárcsak részlegesen - a büntető anyagi jog szabályainak a megsértésével került volna sor. Márpedig önmagában - azt alátámasztó adatok, tények, indokok hiányában -, pusztán a felülvizsgálati törvényi okára hivatkozással a felülvizsgálatnak nincs helye (EBH 2007.1596.).

[45] A Kúria ezért a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozó részében a törvényben kizártnak találta a védő indítványát.
3.

[46] A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetőleg a büntetés végrehajtását a Btk. 86. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.

[47] A felülvizsgálati indítvány szerint a terhelt cselekményeit a másodfokú - jogerős határozatot hozó - bíróság tévesen minősítette üzletszerűen elkövetettként, és e téves minősítés törvénysértően súlyos büntetés kiszabását eredményezte.

[48] A Kúria álláspontja szerint ebben a részében a védő felülvizsgálati indítványa alapos, mert az üzletszerűség megállapítására a terhelt csalási cselekményeinek a minősítése körében valóban az anyagi büntető jogszabályok rendelkezéseinek a megsértésével került sor.

[49] A Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja szerint üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.

E törvényi megfogalmazásból adódóan az üzletszerűség megállapításának két együttes feltétele van: a tárgyi oldalon az

ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése, az alanyi oldalon pedig ennek révén a rendszeres haszonszerzésre törekvés.

- [50] A legális fogalomban „a bűncselekmények elkövetése révén [...] törekszik”, mint feltétel azt fejezi ki, hogy általában több bűncselekmény elkövetése eredményezheti az üzletszerűség megállapítását. Ez azonban nem abszolút feltétel. Az ítélkezési gyakorlat szerint az üzletszerűséget elméletileg az egy ízben történt, egyetlen bűnelkövetés is megalapozhatja feltéve, hogy az elkövetőnek az ismétlődő és rendszeres haszonszerzésre törekvő akarat-elhatározása egyértelműen felismerhető. Ez azonban kivételes jelenség.
- [51] Az üzletszerűség tehát az esetek túlnyomó többségében a bűncselekmények sorozatos, sorozat-jellegű megvalósítása útján valósul meg. Értelemszerű kivételt képezhetnek ez alól a folytatólagosság egységébe [Btk. 6. § (2) bekezdés] tartozó cselekmények. A folytatólagosság ugyanis valódi anyagi halmazatot kizáró törvényi egység, következésképpen megállapítására eleve kizárólag két vagy több bűncselekmény elkövetése esetén kerülhet sor.
- [52] A rendszeres haszonszerzésre törekvés akkor állapítható meg, ha a bűncselekmények elkövetéséből származó haszonnak az elkövető bűnöző életmódjának a kialakításában jelentősége van, a bűncselekményekből szerzett haszon ilyen életvitelt biztosító jellege bizonyított (BH 2005.165.).
- [53] A rendszeres haszonszerzésre irányuló bűnözésre, mint életformára számos együtttható tényezőtől kell következtetést levonni. A haszon nagyságán, a megvalósított bűncselekményeken kívül az elkövetés időtartama, gyakorisága, az elkövető vagyoni helyzete, életvitele, családi és személyi körülményei is vizsgálандók.
- [54] A Kúria azt állapította meg, hogy a jogerős ítéletben megállapított és a felülvizsgálat során irányadó tényállásból az üzletszerű elkövetés tárgyi és alanyi feltételei nem azonosíthatók be.
- [55] Az I.2.1. pont alatti tényállás szerint a terhelt és a sértett abban állapodott meg, hogy a terhelt egy ...országból visszaszármaztatásra kerülő ... típusú gépkocsit vásárol a sértett részére, legfeljebb 2.500.000 forintos vételáron. A terhelt ezt el nem érő, 2.229.646 forint kárt okozott, amelyet öt részletben fizetett meg a sértett. A terhelt minden esetben az eredeti megállapodásban foglalt jogügylettel összefüggésben, ugyanazon gépkocsival kapcsolatban kérte az egyes összegeket: a vételárra, a külföldről történő hazaszállítás, illetve a javítás költségeire.
- [56] A terhelt tehát azzal tévesztette meg a sértettet, hogy a megjelölt maximális vételárért egy konkrét autót vásárol a részére. Az elsőfokú bíróság e tényállás tekintetében törvényes indokát adta annak, hogy a terhelt részéről egy akaratelhatározáson alapuló egyetlen bűncselekmény valósult meg akkor, amikor az 1 db autó vásárlásában való megállapodást követően több részletben - az 1 autó vételára és járulékos költségek címén kért és vett át pénzt a

sértettől. Egy meghatározott pénzösszeg megszerzése érdekében a különböző jogcímenek történő kifizetések kezdeményezése és e pénzösszegek átvétele újabb megtévesztésként - mint újabb rendbeli csalás elkövetési magatartásaként - nem értékelhető. A terhelt e pontban foglalt cselekménye ún. természetes egységet képez - amint arra a Legfőbb Ügyészség is helyesen mutatott rá az átiratában.

- [57] Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette azt is, hogy az üzletszerűség megállapításához szükséges rövid időszakon belüli elkövetés a Mezőkövesdi Városi Bíróság 7.B.174/2011. számú ügyében elbírált családi cselekmény (elkövetési ideje 2010. február 1.), valamint a jelen eljárásban elbírált két cselekmény elkövetési ideje viszonylatában nem állapítható meg.
- [58] A Legfőbb Ügyészség helyesen hivatkozott arra, hogy az üzletszerűség megállapítása körében - eltérően a folytatólágosságtól - nem a rövid időközökben való elkövetésnek, hanem a rendszerességnek van jelentősége. Az egyes bűncselekmények ismétlődésig eltelt idő hossza azonban korántsem közömbös. A hosszabb idő elmúltával ismétlődő újabb elkövetés éppen, hogy a rendszeresség megállapítása ellen hat.
- [59] A Legfőbb Ügyészség helyesen hivatkozott a terheltnek a felülvizsgált alapítéletben rögzített korábbi elítélései alapjául szolgáló bűncselekmények elkövetésének idejére (2008. november, 2009. június-július, 2010. február), valamint a jelen ügy tárgyát képező cselekmények elkövetései idejére (2010. szeptember-október és 2010. november).
- [60] A Legfőbb Ügyészség szerint ebből arra vonható következtetés, hogy ... terhelt haszonszerzési céllal rendszeresen követett el ugyanolyan vagy hasonló jellegű vagyron elleni bűncselekményeket. Ezt támasztja alá az elsőfokú ítélet azon megállapítása is, hogy a terhelt a cselekmények elkövetésekor bejelentett munkaviszonnyal nem rendelkezett (elsőfokú ítélet 8. oldal 2. bekezdés). ... terhelt mind **sértett 1-et**, mind **sértett 2-t** hasonló módszerrel károsította meg. Magát végrehajtások során közreműködő személynek beállítva ígérte meg a sértettek részére ingóságok megvételt, és azok vételárára kért tőlük pénzt.
- [61] A rendszeres haszonszerzésre törekvés megállapítására az elkövetett bűncselekményekből származó bevételek ismétlődéséből és volumenéből lehet megfelelő ténybeli és jogi következtetést levonni. Ha az egyes bűncselekmények elkövetése között hosszabb - például több, mint fél év - időszak telik el, akkor különös jelentősége van az egyes bűncselekményekből származó bevételek volumenének. A rendszeres haszonszerzésre törekvés ugyanis csak akkor állapítható meg, ha a bűncselekmények elkövetéséből származó haszonnak az elkövető bűnöző életmódjának a kialakításában jelentősége van, a bűncselekményekből szerzett haszon ilyen életvitelt biztosító jellege bizonyított (BH 2005.165.).
- [62] A jogerős ítéletben rögzített tényállásból rendelkezésre álló adatok korántsem igazolnak olyan volumenű bevételeket, illetve nem támasztják alá olyan volumenű jövedelem megszerzésének a célzatát,

amelyeket a megelőzően elkövetett, majd pedig a jelen felülvizsgálat alapjául szolgált eljárásban elbírált bűncselekmények megalapozhatnának. Ilyen összefüggésben pedig az egyes bűncselekmények ismétlődésig eltelt idő hossza korántsem közömbös.

- [63] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróságként eljáró Szolnoki Törvényszék tévesen minősítette - az elsőfokú bíróságtól eltérően - a csalással megvalósított bűncselekményeket üzletszerűen elkövetettként, és a már kifejtettek szerint - az elsőfokú ítélet I. tényállásában részletezett bűncselekmény körében a folytatólagos elkövetés megállapítására is tévesen került sor.
- [64] A Kúria ezért a terhelt csalási cselekményeit az elsőfokú bíróság által megállapítottakkal egyezően csalás vétségének [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont - 2. tényállási pont], és csalás büntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont - 1. tényállási pont] minősítette. Erre tekintettel a bűncselekmények büntetési tételkerete csökkent.
- [65] A másodfokú bíróság arra tekintettel határozta meg a szabadságvesztés tartamát, hogy annak felső határa a 11 évet is meghaladhatja (az valójában 11 év és 3 hónap).
- [66] Az elsőfokú bíróság helyesen vezette le és állapította meg, hogy a terhelttel mint különös visszaesővel szemben az elbíráláskor hatályos Btk. alkalmazása mellett a kiszabható büntetési tétel felső határa 6 év 9 hónap szabadságvesztés (elsőfokú ítélet 9. oldal második bekezdés). A kiszabható büntetés e lényegesen alacsonyabb felső határa pedig a halmazati büntetésként kiszabott szabadságvesztés mérséklését is indokoltta tette.
- [67] Mindezekre tekintettel a Kúria a másodfokon eljáró Szolnoki Törvényszék jogerős ítéletét a terhelt terhére megállapított csalásként értékelt bűncselekmények minősítésére és a kiszabott büntetésre vonatkozó részében - a Be. 427. § (1) bekezdés b) pontjának alkalmazásával - megváltoztatta.
- [68] A Btk. 79. §-ában meghatározott büntetési céloknak és a 80. §-ában foglalt büntetés-kiszabási elveknek megfelelően az első fokon eljáró járásbíróság által kiszabott büntetést megfelelőnek tartva a halmazati büntetésül kiszabott szabadságvesztés büntetést 1 év 6 hónapra, a közügyektől eltiltás tartamát 2 évre enyhítette.
- [69] Miután a hivatalból lefolytatott vizsgálata eredményeként a felülvizsgálatot megalapozó egyéb eljárási szabálysértést sem észlelt, ezt meghaladóan az első- és másodfokú bíróság ítéletét - a Be. 426. §-a alapján - hatályában fenntartotta.
- [70] A Kúria végül megjegyzi, hogy a megtámadott határozat végrehajtásának félbeszakításáról azért nem rendelkezett, mert megkeresésére a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága által adott tájékoztatás szerint a terhelt jelenleg nincs büntetés-végrehajtási intézetben.
- [71] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki. A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben

nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

, 2018. január 10.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. előadó bíró, Dr. Feleky István s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
Lévai Viktória
tisztviselő